

УДК: 37.017

Лариса БОРИСЕНКО
м. Київ**Особливості організації індивідуально-консультативної роботи з урахуванням індивідуальних навчальних стилів студентів**

У статті розглядаються особливості індивідуально-консультативної роботи (ІКР), які полягають у створенні дидактичних умов для ефективної самоорганізації, самоуправління навчально-пізнавальної діяльності студентів з різними індивідуальними навчальними стилями (ІНСС); розглянуті типології ІНСС за різними ознаками та компонентами, які необхідно враховувати у процесі організації, здійснення ІКР як викладачам, так і студентам

Вступ України до європейського освітнього простору актуалізує проблему підвищення якості освіти у вищих навчальних закладах. Відповідно до сучасних світових вимог підготовки висококваліфікованих, конкурентноспроможних фахівців, велика роль відводиться індивідуально-консультативній роботі (ІКР) викладача зі студентами. ІКР є складовою індивідуалізації навчання, яка здійснюється шляхом створення дидактичних умов для виявлення і розвитку індивідуально-психологічних властивостей студентів на основі особистісно-орієнтованого підходу. Важливою передумовою позитивного впливу на перебіг навчально-пізнавальної діяльності та індивідуально-консультативної роботи є питання про врахування вагомого фактора детермінації зазначеної діяльності, а саме, індивідуальних навчальних стилів студентів (ІНСС).

Актуальність нашого дослідження полягає у тому, що ефективна організація індивідуально-консультативної роботи потребує узгодженості дидактичного вибору викладача та суб'єктивного досвіду студента, його вміння самостійно вчитися, планувати свою роботу, раціонально використовувати час та власні способи і прийоми навчальної діяльності. Тобто, організація ІКР повина будуватися з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей студентів, зокрема, їх індивідуальних навчальних стилів.

Вищеназвана проблема ще мало досліджена, тому її розробка є актуальною, і має науково-практичне значення: для раціональної організації навчальної діяльності та її індивідуалізації, подолання певних труднощів та суперечностей у процесі ІКР; для активізації учіння студента, його мислення, продуктивності уваги, пам'яті; формування навичок самостійного пошуку інформації, власних прийомів, способів реалізації навчальних цілей тощо.

Розробці концептуальних основ індивідуалізації навчання на основі особистісно-орієнтованого підходу присвячено наукові роботи вчених: Зимньої І.О.¹, Козакова В.А.², Леонтьєва О.М.³, Семиченко В.А.⁴, Якиманської І.С.⁵ та інших.

¹ Зимняя И.А. Педагогическая психология. Учебник для вузов. Изд. второе, доп., испр. и перераб. - М.: Издат. Корпорация "Логос", 1999.-384 с.

² Козаков В.А. Самостоятельная работа студентов и ее информационно- методическое обеспечение: Учеб. пособие - К: Вища шк.,1990. - 248 с.

³ Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. 2-е издание - М.: Политиздат, 1977. - 304 с.

⁴ Семиченко В.А. Психология педагогической деятельности: Навч. посіб. - К.: Вища шк., 2004. - 335 с.

⁵ Якиманская И.С. Личностно-ориентированное обучение в современной школе. - М.: 1996. - С.96.

Враховуючи досить плідні науково-практичні дослідження проблеми організації, здійснення ІКР та контролю індивідуальної самостійної роботи студентів, підвищення її результативності, необхідно зазначити, що майже не з'ясовані психологічні механізми індивідуалізації навчальної діяльності, особливо проблема взаємовпливу дидактичних умов ІКР та індивідуальних навчальних стилів студентів (ІНСС).

Метою статті є розгляд типологій ІНСС, на основі яких необхідно обґрунтувати доцільність дидактичного вибору викладачів у процесі організації та управління ІКР; дослідження деяких проявів ІНСС на результативність ІКР, які необхідно враховувати у процесі навчання.

Практика свідчить, що інтенсивне впровадження у навчально-виховний процес вищих навчальних закладів прогресивних форм і методів навчання та оцінювання знань часто супроводжується значними труднощами, зокрема, психологічною неготовністю суб'єктів навчання до нових умов взаємодії. Справа у тому, що відбувається зміна традиційних для нашої країни функцій викладачів і студентів у процесі навчання⁶. Збільшення об'єму самостійної роботи вимагає від студентів активної, творчої позиції, здатності до саморегуляції, самомотивування, ефективної самоорганізації та самоконтролю. У той же час, викладач повинен надати можливість кожному студенту ефективно самореалізуватися у його індивідуальній самостійній навчальній діяльності⁷. Таким чином, важливою умовою підвищення ефективності навчального процесу є індивідуалізація та організація ІКР викладачів та студентів.

Слід зупинитися на цьому більш детальніше.

По-перше, відбувається якісна зміна функцій викладача та студента у навчальному процесі. При цьому важливо вивільнити викладача від надмірного перебування в аудиторії, створити йому умови для творчої діяльності, щоб він мав більше часу для написання навчально-методичної літератури та наукової діяльності, яка є обов'язковим компонентом університетської освіти. Викладач повинен бути не просто носієм певного обсягу інформації і контролером її засвоєння студентами, а насамперед, - дієвим організатором і керівником процесу самостійного навчання кожного студента.

По-друге, потрібно надати можливість студенту самостійно вибирати рівень вивчення дисциплін та їх перелік понад нормативні вимоги, що передбачені освітньо-професійною програмою, залежно від власних цілей, потреб, мотивів, можливостей. Причому, необхідна така організація навчального процесу, за якої вибір способів, прийомів, темпу навчання враховує індивідуально-психологічні особливості студентів, їх "рівень актуального розвитку" (Виготський Л.С.).

Але всі форми та методи навчання розраховані на абстрактного суб'єкта (студента) та "усередненні" умови навчально-пізнавальної діяльності. Тому перспективним напрямком оптимізації навчально-виховного процесу у ВНЗ є ефективна організація індивідуально-консультативної роботи з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей студентів.

Індивідуально-консультативна робота як форма навчання поєднує дві складові процесу навчання: індивідуальну самостійну роботу студента та інди-

⁶ Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності : Навч. посіб. - К.: Вища шк., 2004- 335 с.

⁷ Колесніченко Л.А., Борисенко Л.Л. Основи психології та педагогіки: навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. - К.: КНЕУ, 2002. - 157 с.

відуальне консультування викладача. Перша складова - це індивідуальна, активна, конструктивна і результативна самостійна діяльність учіння студента (діяльнісний підхід)⁸, яка характеризує його "рівень актуального розвитку"⁹. Друга складова - це індивідуальне викладання (консультування) викладача окремому студенту. Індивідуальне консультування викладача органічно доповнює лекцію, практичне заняття, матеріали підручників, посібників; воно допомагає поглибити знання з найголовнішого; підтримати та підсилити ідеї студента щодо інтерпретації теоретичних положень, фактів, критичних оцінок; воно дозволяє враховувати особливості засвоєння наукових знань кожним студентом, рівень його засвоєння, коло його індивідуальних інтересів, конкретних потреб, створенню особистого фонду наукових знань студента. Особливість індивідуального консультування - це сумісна співпраця в "зоні найближчого розвитку" (ЗНР) студента, яка характеризує його розумовий розвиток на майбутнє.¹⁰ Індивідуально-консультативна робота є найбільш економічною формою посилення самостійної роботи студента, яка допомагає йому засвоїти значний обсяг знань з мінімальною затратою часу.

До передумов продуктивної та ефективної ІКР у процесі навчання належать індивідуальні навчальні стилі студентів (ІНСС). Для їх врахування, на наш погляд, можна використати декілька типологій ІНСС.

За поширеною класифікацією Колба¹¹, де головною ознакою є постадійний характер навчальної діяльності, виділяють 4 стилі учіння, які відповідають стадіям навчального циклу. Кожна стадія навчання, для того, щоб бути ефективною, вимагає специфічного способу організації активності суб'єкта. Ці способи є певними індивідуальними стилями учіння, котрі діагностуються за допомогою опитувальника П.Хані, А.Мамфорда "Індивідуальні стилі учіння"¹².

Наведемо їх характеристику.

- 1 стадія (набуття досвіду) - відповідає стилю учіння - "активіст", спрямований на власну пізнавальну діяльність, на здобуття нових знань, якому притаманний правопівкульний тип мислення.
- 2 стадія (критичний аналіз досвіду) - відповідає стилю учіння, "рефлектор", спрямований на ретельну деталізацію навчального матеріалу, якому притаманний лівопівкульний тип мислення;
- 3 стадія (висновки з досвіду) - відповідає стилю учіння - "теоретик", спрямований на узагальнення навчального матеріалу, якому притаманний лівопівкульний тип мислення;
- 4 стадія (планування наступних дій) - відповідає стилю учіння "прагматик", спрямований на практичне застосування отриманих знань, швидкого вирішення навчальних проблем, якому притаманний правопівкульний тип мислення

З метою виявлення наявних стилів учіння студентів за вищезначеною методикою ми провели дослідження. Вибірку дослідження склали студенти 1-го курсу Київського національного економічного університету (275 осіб). Отрима-

⁸ Козаков В.А., Дзвінчук Д.І., Саркісова О.Ю. Сучасні технології навчання та оцінювання знань студентів: Матеріали наук.-метод. конф. 1 лютого 2002р. - К.: КНЕУ, 2002. - С.16 - 35.

⁹ Выготский Л.С. Педагогическая психология. - М.: Педагогика Пресс, 1996. - 536 с.

¹⁰ Там само.

¹¹ Психология обучения. Дайджест рос. и заруб. прессы. №1 январь-февраль. 1999. - С. 36.

¹² Навчання дорослих слухачів / матеріали курсу "Навчання викладачів". Проект Тасіс.- "Реформа та розвиток державного управління в Україні".2002.С.18-23.

ні результати свідчать про те, що "чистих" стилів учіння майже не виявлено. В основному були представлені різноманітні прояви домінуючих стилів учіння (ІНСС) у різних поєднаннях. За аналізом виконаних індивідуальних завдань та спостереженням процесу їх виконання, ми дійшли висновку, що при організації самостійної роботи студентів (СРС) та контролю за її виконанням важливо враховувати вищезазначені стилі учіння.

Наприклад, для студентів I-го типу за Колбом ("активіст") важливо організувати контроль роботи, котрий би не обтяжував їх занадто великою за обсягом перевіркою ступеню вже засвоєних знань. Оскільки вони спрямовують власну пізнавальну активність здебільшого на здобуття нових знань, важливо надавати їм методичні поради стосовно способів, методів, прийомів пошуку, засвоєння та використання нової інформації. Для студентів II-го типу за Колбом ("рефлектор") характерна схильність до аналізу здійсненого або вивченого, оскільки, вони прагнуть обґрунтованого підходу до здобуття знань; їм потрібно надавати якомога повнішу інформацію оцінного характеру, що виконуватиме роль джерела досвіду. За умови наявності спрямованості на залучення власного та чужого досвіду, як основи осмислення інформації, така характеристика поточного контролю є важливою. Для студентів з вищевказаним стилем учіння контроль повинен виконувати ще й спонукальну функцію, спрямовану на розвиток самоорганізації, самоуправління, самоконтролю самостійної роботи.

Для студентів III-го типу за Д.Колбом ("теоретик") цінним в організації та контролі СРС є забезпечення оцінкою кожного етапу їхнього пізнання, послідовність та логічність суджень стосовно засвоєних знань, чітке формулювання критеріїв оцінки. Організація індивідуальної самостійної роботи для них потребує гарно структурованої поетапної роботи з чіткою постановкою поточних та кінцевих цілей діяльності. Враховуючи те, що вони мають змогу проаналізувати якість отриманих результатів та зробити висновки щодо власних успіхів чи невдач у навчальній діяльності, доцільно використовувати заходи для забезпечення самоконтролю та результатів навчання. Особливо важливо у здійсненні контролю виконаної роботи дотримання викладачем висунутих принципів оцінювання.

Для студентів IV-го типу ("прагматик"), зважаючи на їхню схильність до експериментування, характерним є пошук найбільш відповідної форми організації і контролю результатів роботи: чіткого визначення практичної цінності теоретичних знань і визначення кола можливостей їхнього практичного застосування. Основним критерієм оцінювання знань є швидкість отримання зворотнього зв'язку, його стислість та інформативність. Студентам вищезазначеного стилю потрібно надавати більше творчих завдань, які б підштовхували їх до пошуку нових знань з використанням прикладів, з демонстрацією та використанням методів активного навчання; застосовувати такі форми та методи контролю, які б розкривали переваги даного стилю.

Розглянемо класифікацію стилів учіння за Бетті Лу Лівер та дамо їм характеристику. Слід підкреслити залежність стилю учіння від особливості організації когнітивної сфери особистості: домінування правої чи лівої півкулі головного мозку, типу сприйняття, типу мислення, механізмів запам'ятовування та виклику з пам'яті інформації¹³. Сучасна система вищої освіти відтво-

¹³ Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності : Навч. посіб. - К.: Вища шк., 2004. - С. 131-139.

роє певний домінуючий стиль пізнання, притаманний вищим навчальним закладам України та західним університетам. Це орієнтація на логіку, порядок, технологічність¹⁴.

Для студентів аудіального навчального стилю, який характеризуються домінуванням сприйняття інформації на слух, існує певний ступінь ризику. Це пов'язано з особливостями навчального процесу у ВНЗ, де обсяг інформації, яку отримують студенти через аудіальні канали, практично зведений до нуля. Тому викладачам необхідно обговорювати зі студентами завдання до самостійної роботи, а при контролі частіше використовувати усні відповіді. **Візуальний** навчальний стиль характеризується домінуванням зорового сприйняття інформації. Умови виконання завдань та їх контролю повністю відповідають даному стилю учіння, бо майже весь обсяг інформації знаходиться у підручниках, посібниках, монографіях, а також в комп'ютерних програмах. Студентам цього стилю необхідно надавати завдання, які потребують найрізноманітніших способів і прийомів виконання, враховуючи його переваги та недоліки. **Кінестетичний** навчальний стиль характеризується використанням психомоторних умінь, рухів; студентам даного стилю необхідно надавати різноманітні види завдань з використанням прикладів, демонстрацією та використанням методів активного навчання; форми та методи контролю підбирати індивідуально, які б не гальмували, а розкривали переваги даного стилю. Студентам **синтетичного** навчального стилю, який характеризується цілісним, образним сприйняттям інформації, індуктивним типом мислення, необхідно надавати більше творчих завдань, з використанням тестів відкритого типу, наочних матеріалів, більше часу для обговорення результатів роботи; дуже ретельно підбирати форми і методи контролю, які б відповідали творчому типу мислення. **Аналітичний** навчальний стиль характеризується логічним, послідовним, ступеневим пізнанням навчальної інформації; студенти даного стилю віддають перевагу логічній структурі викладання, конкретним, зрозумілим вимогам до виконання та оцінювання завдань. У студентів даного стилю набуті знання втрачають свою емоційну забарвленість, відриваються від життя, набувають характеру "сухої" теорії. При організації та контролі СРС необхідно враховувати той факт, що навчальні програми зорієнтовані на лівопівкульний (аналітичний) тип пізнання¹⁵. Тому студентам-аналітикам потрібно надавати більше творчих завдань з використанням конкретного матеріалу. Студенти **імпульсивного** навчального стилю характеризується спонтанністю, швидкістю сприйняття та переробки інформації, з використанням різноманітних шляхів вирішення навчальних завдань, методом "спроб і помилок"; часто відповідають не обмірковуючи, легко схиляються до тієї чи іншої гіпотези, не перевіряють її вірогідність, приймають рішення необачно. Студентам даного стилю необхідно надавати завдання на кмітливість, на швидке вирішення конкретних ситуацій. Завдання надавати з фіксованим часом виконання, поєднувати письмовий та усний контроль. Студенти **рефлексивного** навчального стилю характеризуються повільністю у сприйнятті та переробці інформації; обережно та ретельно перевіряють гіпотези, довго обмірковують, перш, ніж прийняти рішення.

¹⁴ Там само.

¹⁵ Козаков В.А. Самостоятельная работа студентов и ее информационно-методическое обеспечение: Учеб. пособие - К: Виша шк.,1990. - С. 93.

Таким студентам необхідно заздалегідь надавати завдання та пропонувати їх вибір, бо їм треба більше часу на підготовку, виконання, а також самоконтроль.

Для виявлення впливу на продуктивність та результативність СРС індивідуальних навчальних стилів студентів ми застосували типологію ІНСС, розроблену нами за принципом діяльнісного підходу, системоутворюючим фактором якої є самоорганізація навчальної діяльності студентів; вона враховує також такі важливі компоненти ІНСС, як рівень мотивації навчальної діяльності, рівень суб'єктивного контролю особистості (РСК), адаптивність, базові риси та типи акцентуації особистості¹⁶. На підставі аналізу наукової психолого-педагогічної літератури нами визначено **індивідуальний навчальний стиль студента**, який ми розглядаємо як системне утворення особливих, зумовлених індивідуальними особливостями особистості, способів навчальної діяльності, які впливають на її продуктивність, результативність та ефективність¹⁷.

Згідно факторного аналізу нами виділено 8 стилів учіння (ІНСС). Дамо їм характеристику.

1. ІНСС - "продуктивний", з високим рівнем самоорганізації навчальної діяльності, високоадаптивний, з високими показниками результативності. Студенти цього стилю мають сильну нервову систему, високі показники РСК, гіпертичний тип акцентуації особистості, адекватний рівень навчальної тривожності; це особистість, яка прагне до самоактуалізації, вміло використовує свої здібності, свій особистісний потенціал у навчанні. Цей стиль, виходячи з функції саморегуляції, образно можна порівняти з "вільним стилем" "плавця", який пливе у бурхливій річці¹⁸. Такі студенти характеризуються гармонійною структурою стилю, впевнені у собі, мають високу самооцінку; їм необхідно надавати можливість творчого пошуку у сумісній навчальній діяльності, залучати до самостійної науково-дослідницької роботи.

2. ІНСС - "результативний, необтяжливий", з низьким рівнем самоорганізації навчальної діяльності, високоадаптивний, з високими показниками результативності, студенти з сильною нервовою системою, циклотимічним типом акцентуації особистості, з низькими показниками РСК, з низькими показниками навчальної тривожності, з низьким рівнем навчальної мотивації; завдяки високим здібностям та використанню власного досвіду, досягають результатів у навчанні. Студента цього стилю можна порівняти зі стилем "плавця", який тримається у воді "на плаву", не обтяжуючи себе "зайвою" роботою. Їм необхідно надавати конкретні завдання та окреслювати терміни їх виконання; також рекомендувати відвідувати заняття, брати участь у мотиваційних тренінгах.

3. ІНСС - "обтяжливий", з високим рівнем самоорганізації, неадаптивний, з високими показниками результативності, студенти зі слабкою нервовою системою, дистимічним типом акцентуації особистості, з високими показниками РСК, з високими показниками особистісної тривожності. Ці студенти досягають гарних результатів за рахунок постійної, систематичної, обтяжливої

¹⁶ Борисенко Л.Л. Індивідуальні навчальні стилі студентів як засіб ефективного навчання у вищій школі. //Вересень. Наук.-метод., інформ.-освітній журнал. № 1-2 (34-35), - Миколаїв.: МОІППО. 2006. С.47-55.

¹⁷ Там само

¹⁸ Либин А.В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл, 1999 .532 с.

праці; часто використовують години для відпочинку та сну, бо не встигають виконати завдання в повному обсязі; дуже повільні; у них спостерігається зниження основного фону настрою, а також підвищена тривожність. Представника цього ІНСС можна порівняти зі стилем "плавця у водовирі", який мужньо долає перешкоди. Їм необхідно надавати можливість вибору завдань, надавати творчі завдання та більше часу на їх виконання.

4. ІНСС - "деструктивний, низькомотивований", з низьким рівнем самоорганізації, неадаптивний, з низькими показниками результативності; студенти зі слабкою нервовою системою, з тривожним та емотивним типами акцентуацій особистості, з низькими показниками РСК, з високими показниками навчальної тривожності. Представника цього стилю можна порівняти зі стилем "потопаючого плавця", який борсається у водовирі. З такими студентами треба проводити виховну роботу, бо вони належать до групи "ризик"; надавати їм методичні поради щодо виконання індивідуальної самостійної роботи, підготовки до поточно-модульного контролю та іспитів. За даними дослідження, у кожній академічній групі зустрічається 2-3 студента, яким притаманний вищевказаний ІНСС.

5. ІНСС - "нерациональний", з високим рівнем самоорганізації, адаптивний, з низькими показниками успішності; студенти зі слабкою нервовою системою, зі збудливим (неврівноваженим) типом акцентуації особистості, з низькими показниками РСК, з високими показниками навчальної тривожності. Такі студенти мають посередню або низьку результативність у навчанні, за все беруться відразу, не планують своєї діяльності, не вчасно виконують свої завдання, не доводять до кінця почату роботу, працюють не систематично. Представника цього стилю можна порівняти образно зі стилем "плавця", який пливе "проти течії". З такими студентами необхідно проводити виховну роботу, націлювати їх на виконання конкретних завдань, окреслювати терміни роботи, частіше перевіряти та контролювати.

6. ІНСС - "соціально-активний", з низьким рівнем самоорганізації навчальної діяльності, адаптивний, з низькими показниками результативності, студенти з сильною нервовою системою, з високими показниками РСК, з циклотимічним типом акцентуації особистості, з низькими показниками навчальної тривожності. Студенти цього стилю активно беруть участь у громадській діяльності ВНЗ, також мають безліч різнобічних інтересів; низька навчальна мотивація та низький рівень професійної спрямованості приводять до низької успішності; вони можуть потрапити до списків відрахованих з ВНЗ за неуспішність, не зважаючи на високий рівень інтелекту та загальні здібності. Представника цього стилю можна порівняти зі стилем "плавця теплої течії" у річці. Таких студентів треба повернути до стін ВНЗ, до навчання; проводити виховну роботу, рекомендувати заняття у тренінгах "Самоорганізація та самоуправління" навчальної діяльності.

7. ІНСС - "непродуктивний," з високим рівнем самоорганізації, неадаптивний, з низькими показниками результативності навчальної діяльності, студенти з сильною нервовою системою, з застрягаючим типом акцентуації особистості, з низьким рівнем РСК, з низькими показниками навчальної тривожності. Ці студенти конфліктні, часто не задоволені результатами своєї роботи та оцінюванням, важко переключаються від одного типу завдань до іншого. Студента цього стилю можна порівняти зі стилем "плавця", який пливе "на-

перекір течії" у бурхливій річці. Викладачам необхідно надавати таким студентам більше самостійності, з використанням самостійно-пошукових методів навчання, більш ретельно і виважено здійснювати поточний та підсумковий контроль знань, залучати до науково-дослідницької роботи.

8. ІНСС - "неактивний, неорганізований", з низьким рівнем самоорганізації навчальної діяльності, неадаптивний, з задовільними показниками результативності навчання, студенти з інертним типом нервової системи, дистимічним, емотивним типами акцентуації особистості, з низькими показниками РСК, з низьким рівнем навчальної тривожності. Представника цього стилю можна порівняти зі стилем "плавця", який пливе у воді "за течією". Таким студентам притаманні низький рівень навчальної мотивації, низький рівень самооцінки, невпевненість у собі, пасивність, байдужість до успіхів у навчанні. При здійсненні ІКР, до таких студентів необхідно застосовувати методи мотивації та стимулювання навчальної діяльності, надавати індивідуальні завдання, чіткі терміни їх виконання та застосовувати ретельний контроль.

Досліджуючи вплив дидактичних умов організації СРС на її результативність у студентів з різними ІНСС, ми зіставили рівень самоорганізації (як системоутворюючий фактор ІНСС) та результативність СРС у навчальному семестрі (за результатами поточно-модульного контролю на прикладі навчальної дисципліни "Психологія і педагогіка"). У дослідженні взяли участь 240 студентів Київського національного економічного університету 1-го курсу. Для виявлення наявності та характеру статистичного зв'язку між двома рядами змінних, ми застосували для розрахунків коефіцієнт рангової кореляції Спірмена (r), який може змінюватись від -1 до +1; (критичне значення якого $r=0,443$, при $n= 20$ та рівні достовірності 0,95). За отриманими коефіцієнтами та їх інтерпретацією, ми прийшли до висновку, що:

1) в 7-ми групах (140 осіб) між рядами змінних, що порівнюються, існує прямий значущий зв'язок, тобто рівень самоорганізації відповідає результативності СРС; це свідчить про позитивний вплив раціональних ІНСС на успішність навчання;

2) в 2-х групах (40 осіб) виявлено зворотний зв'язок, тобто рівні самоорганізації студентів не впливають на результативність СРС; це свідчить про наявність деструктивних ІНСС;

3) в 3-х групах (60 осіб) не виявлено значущого статистичного зв'язку, тобто рівні самоорганізації суттєво не впливають на результативність СРС; це свідчить про те, що ІНСС студентів 1-го курсу ще не сформовані, що свою навчальну діяльність вони не планують, ще не мають досвіду самоорганізації та самоуправління індивідуальною самостійною роботою.

Аналіз отриманих даних свідчить про вплив деяких параметрів ІНСС на результативність навчання. Таким чином, особливості організації та проведення індивідуально-консультативної роботи полягають у тому, що:

- необхідно враховувати індивідуально-психологічні особливості студентів;
- активно стимулювати студентів до самостійної, творчої, навчальної діяльності, зміст і форми якої повинні забезпечувати студентам можливість самоосвіти, саморозвитку, самореалізації в ході оволодіння знаннями;
- конструювати навчальний матеріал так, щоби надати можливість студентові вибирати зміст, вид та форму виконання завдань, вирішення задач;

- залучати студентів до виконання всіх управлінських функцій (планування, організації, мотивації, контролю) через проведення мотиваційно-організаційних ігор; - пропонувати студентам різноманітні завдання та використовувати різні кількісно-якісні критерії їх виконання, що відповідають індивідуальним навчальним стилям студентів.

Щодо подальших досліджень з проблеми підвищення ефективності ІКР із врахуванням індивідуальних навчальних стилів студентів, ми вважаємо за необхідне розробку моделі оптимізації індивідуально-консультативної роботи (ІКР) та шляхів її науково-методичного забезпечення.

Стаття надійшла до редакції 21.02.07

Лариса БОРИСЕНКО

Особенности организации индивидуально-консультативной работы с учетом индивидуальных учебных стилей студентов

Резюме

В статье рассматриваются особенности организации индивидуально-консультативной работы (ИКР), которые состоят в создании дидактических условий для эффективной самоорганизации, самоуправления учебно-познавательной деятельности студентов с разными индивидуальными учебными стилями (ИУСС); рассмотрены типологии ИУСС по различным признакам и компонентам, которые необходимо учитывать в процессе организации, осуществления ИКР как преподавателям, так и студентам

Larisa BORISENKO

Features of organization of individual consulting work taking into account individual educational styles of students

Summary

The features of individual consulting work (ICW), which consist in creation of didactic terms for effective self-organisation, self-government by educational-cognitive activity of students with different individual educational styles, are examined in the article (ILSS); typology according to different signs and components, which are necessary to be taken into account in the process of organization, and the ICW realization by both the teachers and students are considered.